

цікава, це важливі тоді «брудні деталі оперативного життя». Модель є лише вихідною точкою для цього обговорення.

УДК 2.331.443:355.01

Шibaєва Є.В. студентка спеціальності 061 Журналістика

Науковий керівник: Каліна І.І., д.е.н., професор кафедри маркетингу

(Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ, Україна)

БЕЗПЕКА ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ

На сьогодні проблема безпеки на робочих місцях для суспільства є не менш актуальною, ніж в минулому. Особливо в умовах війни. Зміни відображаються на порядку оформлення українців на роботу, на графіку роботи й відпочинку, на заробітній платі, а також під час повітряних тривог доводиться переміщатися з робочого місця на більш безпечне, що не може не позначатися на якості роботи. До всього іншого будь-яка трудова діяльність здатна зашкодити здоров'ю її працівникам та нести в собі загрозу навіть їхнім життям.

Необов'язково, що шкода може бути тільки фізичною, адже надмірна та важка праця, якою б корисною й перспективною вона не була для соціуму, дається взнаки ще й в моральному плані, негативно впливаючи на загальний стан психіки колективу, призводячи до різноманітних травм, захворювань і в підсумку повної втрати працездатності. Роботодавці, перш за все, повинні передбачити подібні випадки й намагатися все більше їх мінімізувати, заздалегідь забезпечивши своїх підлеглих усім необхідним інструментарієм задля безпечної роботи. Важливо усвідомлювати, що не існує жодних гарантій, що будь-яку небезпеку завжди вдасться запобігти, адже це неможливо реалізувати повною мірою в силу життєвих обставин і ще через багатьох певних факторів, навіть якщо умови праці дійсно здаються безпечними, але до цієї мети варто прагнути, особливо в сучасному світі, де майже усі професії є потенційно небезпечними, тому так важливо й необхідно, щоб прагнення і зусилля перешкоджати різним загрозам на безлічі посад починалися саме з цілісного розуміння поняття «безпека праці».

Відповідно до наказу Міністерства транспорту України «Про затвердження Положення про технічну експлуатацію наземних засобів радіотехнічного забезпечення цивільної авіації в Україні» [3], умови якого наведені на початку, де під терміном «безпечні умови праці (безпека праці)» розуміють усунення шкідливих факторів, стан умов праці, при якому вплив шкідливих виробничих факторів на працівників не перевищує максимального. Дане визначення не повною мірою розкриває сенс поняття безпеки праці, тому для детального ознайомлення доречно звернутися й до іншого джерела, щоб мати більш масштабне уявлення про термін. Безпека праці у глибшому сенсі передбачає під собою умови праці об'єктів матеріального виробництва, особливо промисловості, транспорту тощо, що виключають можливість впливу на працівників шкідливих і небезпечних факторів. Роботодавці підтримують належний стан охорони праці шляхом здійснення комплексу заходів щодо запобігання захворюванням, травматизму та нещасним випадкам. Під терміном безпека праці слід розуміти комплекс організаційних, технічних, гігієнічних і захисних заходів, механізмів і засобів, спрямованих на забезпечення здорових і безпечних умов праці, запобігання загрози здоров'ю і життю працівників. Такі заходи передбачається впроваджувати в масштабі усього суб'єкта господарювання та кожного робочого місця[1].

Наразі термін «безпека праці» й досі не є визначеним в законодавстві України, що викликає небезпідставні сумніви щодо повноцінного втілення усіх необхідних заходів, головними із яких є розробка та побудова приладів, котрі належним чином зможуть на

високому рівні підтримувати безпеку працівників під час виконання роботи, проте в преамбулі закону України «Про охорону праці» [4] використані такі терміни, як «безпека» та «гігієна праці». Вказується на те, що Закон передусім забезпечує конституційне право працівників на охорону їхнього життя і здоров'я під час роботи на належні, безпечні та здорові умови праці, регулює відносини між роботодавцем і працівником у сфері охорони праці, а також питання, що стосуються залучення органів державної влади, гігієни праці та промислового середовища та встановлених єдиних процедур для організацій охорони праці в Україні.

Відповідно до Закону України «Охорона праці» [4], охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та медичних заходів і засобів профілактики, спрямованих на охорону життя, здоров'я та працю, а також дієздатність особи, яка зараз працює. Якщо порівнювати між собою терміни «безпека праці» та «охорона праці», то їх навіть можна назвати синонімами, але не до кінця й лише через те, що охорона праці насамперед є системою, а безпека праці усього лише умовами праці, які підтримуються шляхом виконання комплексу заходів щодо запобігання різних небезпек, які й належать тій самій системі. Складається враження, що безпека праці це щось другорядне, порівняно з охороною праці, хоча насправді що перший термін, що другий, однаково мають вплив, який розповсюджується на основний важіль усього людства – працю. Незалежність терміну «безпека й гігієна праці» підтверджують такі вітчизняні вчені, як Ю.В. Баранюк, В.І. Прокопенко, Н.М. Хуторян, Л.П. Амелічева та ін. [2, с.4.8].

У питанні розпізнавання найбільш особливих властивостей безпеки праці заслуговує на увагу підхід Ю. В. Баранюка та Н. М. Хуторяна щодо його розробки в правовому контексті та представлення в юридичній енциклопедичній літературі. Вони зазначали, що охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних і гігієнічних заходів, спрямованих на створення здорових і безпечних умов праці для працівників [1]. До основних принципів трудового права В. І. Прокопенко відніс принцип безпеки праці [2, с.48]. З урахуванням методології трудового права також слід відзначити погляд Л.П. Амелічевої, яка закликає розглядати безпеку праці саме як «категорію трудового права з точки зору безпеки та здорових умов праці працівників, яка входить до комплексу таких правових понять, як умови праці». Підсумовуючи, необхідно підкреслити, що під охороною праці в трудовому праві слід розуміти безпечні та здорові умови праці, які створюються роботодавцями шляхом впровадження соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних засобів і заходів, передбачених системою нормативно-правових положень, спрямованих на охорону життя, здоров'я та працездатності працівників, але це визначення також є збірною формою позиції автора Л.П. Амелічевої щодо виявлення поняття та визначення «охорона праці» у досліджуваному вітчизняному законодавстві [1].

Отже, забезпечення працівників необхідним обладнанням та сприятливими умовами на роботі, які не впливатимуть на погіршення їхньої працездатності, є запорукою ефективного результату під час праці, що сприяє не тільки ще більшому утворенню продуктивності на робочих місцях, але й зростанню розвитку потенціалу культури охорони праці в майбутньому, яка за такого темпу буде лише процвітати.

Список використаних джерел:

1. Андрієнко В.М. Поняття безпеки праці у системі сучасних економічних досліджень. *Ефективна економіка*. 2012. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2366> (дата звернення: 05.02.2023).
2. Волошина С.М. Поняття безпеки й гігієни праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Т. 2, № 35. С. 48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35%281.2%29__13 (дата звернення: 05.02.2023).

05.02.2023).

3. Про затвердження Правил технічної експлуатації наземних засобів радіотехнічного забезпечення в цивільній авіації України : наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 08.05.2007 р. № 381. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 705/13972. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-07#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

4. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. Ст. 668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

удк